

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM SİYASİ PARTİLER VE PARTİ İÇİ DEMOKRASİ

I. DEMOKRASİ VE SİYASİ PARTİLER	9
1.1. Demokrasi Kavramı	9
1.2. Temsili Demokrasi	11
1.3. Modern Demokrasi Anlayışı.....	13
1.4. Siyasi Parti Kavramı.....	15
1.5. Siyasi Partilerin Ortaya Çıkışı.....	17
1.5.1. Siyasi Partilerin Ortaya Çıkışı Hakkındaki Teoriler	19
1.6. Siyasi Partilerin Fonksiyonları.....	21
1.6.1. İktidarı Kullanma- Denetleme	21
1.6.2. Aday Belirleme ve Tanıtma.....	22
1.6.3. Menfaatleri Birleştirme	22
1.6.4. Toplumla İletişim Kurma.....	23

1.7. Siyasi Parti Türleri	23
1.8. Siyasi Partilerin Hukuki Mahiyeti	25
1.9. Siyasi Parti Olmanın Hukuki Sonuçları.....	27
1.10. Demokrasinin Vazgeçilmez Unsurundan Demokrasiden Vazgeçen Unsura: Siyasi Partiler	29
1.11. Siyasi Parti Özgürlüğü.....	30
II. PARTİ İÇİ DEMOKRASİ.....	32
1.12. Genel Olarak.....	32
1.13. Parti İçi Demokrasi Kavramı	34
1.14. Parti İçi Demokrasinin Önemi.....	37
1.15. Parti İçi Demokrasiyi Etkileyen Unsurlar	39
1.15.1. Sosyo-Ekonomik Yapı.....	39
1.15.2. Hükümet Sistemi	41
1.15.3. Seçim Sistemi.....	43
1.15.4. Parti Disiplini.....	45
1.15.5. Parti Liderliği.....	47
1.15.6. Pozitif Hukuk.....	49
1.16. Türkiye’de Parti İçi Demokrasinin Güncel Sorunları	51
1.16.1. Toplumun Siyasi Yozlaşması.....	51
1.16.2. Türk Siyasi Partilerinin Yapısal Sorunları	53
1.16.3. Oligarşinin Tunç Kanunu’nun Etkisi	55

İKİNCİ BÖLÜM

ADAY BELİRLEME KAVRAMI

2.1. Adaylık Kavramı	57
2.2. Adaylık Şartları.....	58
2.3. Aday Belirlemenin Hukuki Niteliği.....	64
2.3.1. Aday Belirleme Hakkı	67
2.3.2. Adaylık Başvurusunun Geçerlilik Şartları	69
2.4. Aday Belirlemenin Önemi.....	71

2.4.1. Genel Olarak.....	71
2.4.2. Aday Belirleme ve Parti İçi Demokrasi İlişkisi.....	74
2.4.3. Aday Belirleme ve Parti Disiplini İlişkisi	77
2.4.4. Aday Belirleme ve Seçim İlişkisi.....	78
2.5. Aday Belirleme Süreci	80
2.5.1. Genel Olarak	80
2.5.2. Aday Belirleme Sürecini Etkileyen Faktörler.....	82
2.5.2.1. Hukuk Kuralları.....	82
2.5.2.2. Devlet Biçimi ve Hükümet Sistemi.....	83
2.5.2.3. Seçim Sistemi	85
2.5.2.4. Siyasi Partilerin Özellikleri ve Türleri	89
2.5.2.5. Partinin Kazanma İhtimali.....	92
2.5.2.6. Adayların Kişisel Özellikleri	94
2.5.2.7. Seçmen Eleştirileri.....	96
2.5.2.8. Adaylık Başvuru Ücreti.....	97
2.5.3. Aday Belirleme Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar	99
2.5.4. Aday Belirleme Yöntemleri.....	100
2.5.4.1. Parti Lideri Tarafından Adayların Belirlenmesi.....	101
2.5.4.2. Parti Merkez Organınının Adayları Belirlemesi / Merkez Yoklaması	103
2.5.4.3. Teşkilat Yoklaması.....	105
2.5.4.4. Ön Seçim / Parti Üyeleri Veya Seçmenler Tarafından Adayların Belirlenmesi.....	107
2.5.4.4.1. Açık Ön Seçim	109
2.5.4.4.2. Kapalı Ön Seçim	109
2.5.5. Adayın Oy Pusulasındaki Sırasının Belirlenmesi.....	110
2.5.5.1. Siyasi Partinin Liste Sırasını Belirlemesi	111
2.5.5.2. Tercihli Oy Usulü.....	111
2.5.5.3. İsim Çizme Usulü.....	112
2.6. Bazı Ülkelerde Aday Belirleme Süreci.....	113
2.6.1. Amerika Birleşik Devletleri	113

2.6.2. Almanya.....	115
2.6.3. Fransa.....	117
2.6.4. İngiltere	118

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM TÜRKİYE'DE SİYASİ PARTİLERİN MİLLETVEKİLİ ADAYLARINI BELİRLEME YÖNTEMLERİ

3.1. Osmanlı Devleti Dönemindeki Durum	121
3.2. Cumhuriyetin İlanı Sonrası Durum (1923-1946)	123
3.2.1. Cumhuriyet Halk Fırkası	123
3.2.2. Serbest Cumhuriyet Fırkası.....	124
3.3. 1946-1960 Arası Dönem.....	124
3.3.1. Cumhuriyet Halk Partisi.....	125
3.3.2. Demokrat Parti.....	127
3.4. 1960-1980 Arası Dönem	128
3.4.1. Adalet Partisi	129
3.4.2. Cumhuriyet Halk Partisi.....	131
3.4.3. Milli Selamet Partisi.....	132
3.4.4. Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi – Milliyetçi Hareket Partisi	134
3.5. 1980 Sonrası Dönem.....	135
3.5.1. Anavatan Partisi.....	135
3.5.2. Doğru Yol Partisi.....	137
3.5.3. Demokratik Sol Parti	138
3.5.4. Sosyaldemokrat Halkçı Parti.....	140
3.5.5. Refah Partisi.....	142
3.6. Günümüzdeki Durum.....	143
3.6.1. Siyasi Partilerin Milletvekili Adaylarını Belirleme Yöntemlerine Etki Eden Mevzuat ve Kararlar.....	143

3.6.1.1. Anayasa ve Anayasa Mahkemesi Kararları	143
3.6.1.2. Siyasi Partiler Kanunu'nda Aday Belirleme	148
3.6.1.3. Seçim İttifakı	154
3.6.2. Günümüzde Parti Tüzüklerindeki Durum ve Uygulanan Yöntemler	158
I. TBMM'DE TEMSİL EDİLEN SİYASİ PARTİLER.....	158
3.6.2.1. Adalet ve Kalkınma Partisi.....	158
3.6.2.2. Cumhuriyet Halk Partisi	162
3.6.2.3. Milliyetçi Hareket Partisi.....	167
3.6.2.4. İyi Parti.....	169
3.6.2.5. Halkların Demokratik Partisi	172
3.6.2.6. Saadet Partisi	174
3.6.2.7. Büyük Birlik Partisi	175
3.6.2.8. Demokrat Parti.....	176
3.6.2.9. Demokrasi ve Atılım Partisi	178
II. TBMM DIŞINDAKİ BAZI PARTİLER.....	179
3.6.2.10. Vatan Partisi.....	179
3.6.2.11. Gelecek Partisi.....	180
3.6.2.12. Diğer Partiler ve Muhafazakar Yükseliş Partisi'ndeki İlginç Durum.....	182
3.7. Öneriler	182
3.7.1. Doktrin	183
3.7.1.1. Ön Seçim Önerisi	183
3.7.1.2. Ön Seçim ve Belirli Oranda Merkez Yoklaması Önerisi.....	184
3.7.1.3. Ön Seçim ve Belirli Oranda Serbestlik Önerisi.....	186
3.7.1.4. Özel Model Önerisi.....	187
3.7.1.5. Yalnızca Tercihli Oy Önerisi	188
3.7.1.6. Partilerin Serbestliği Önerisi.....	188
3.7.2. TBMM'de Sunulan Öneriler	189
3.7.3. Kişisel Önerilerimiz.....	191

3.7.3.1. Genel İlkeler.....	191
3.7.3.1.1. Aday Belirleme Yöntemlerinin Rasyonel ve Gerçekçi Olması.....	192
3.7.3.1.2. Demokratik ve Emredici Düzenlemelerin Yapılması.....	193
3.7.3.1.3. Anayasada Ön Seçim Zorunluluğunun Getirilmesi	194
3.7.3.1.4. Ön Seçimlerin E-Devlet Üzerinden Gerçekleştirilmesi	195
3.7.3.1.5. Aday Belirleme Sürecinde Şeffaflığın Sağlanması	196
3.7.3.1.6. Özgün Modellere Açıklık.....	196
3.7.3.1.7. Belirlenecek Adayların Demokrasi Karşıtı Olmaması	197
3.7.3.1.8. Dönem Sınırlaması.....	197
3.7.3.1.9. Gençlik ve Kadın Kotası	198
3.7.3.1.10. Tercihli Oy Yöntemi.....	199
3.7.3.2. Aday Belirleme Yöntemi Önerileri	199
3.7.3.2.1. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi İçin Milletvekili Adaylarını Belirleme Yöntemi.....	199
3.7.3.2.2. Eşit Yetki ve Tercihli Oy Önerisi	201
3.7.3.2.3. Merkez Listesi ve Ön Seçim Listesi Yöntemi.	202
3.7.3.2.4. Aday Belirleme Hakkının Mevcut Seçim İçin Kullanılması.....	202
SONUÇ	205
KAYNAKÇA	213